

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/22/2018
Identifikačné číslo spisu: 4017200532
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4017200532.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD. v právnej veci žalobkyne: X. Z., bytom O., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19. júna 2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 12. februára 2018 č. k. 23Sa/106/2017-71, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 12. februára 2018 č. k. 23Sa/106/2017-71 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Nitre (ďalej v texte rozhodnutia aj „správny súd“ alebo „krajský súd“) právoplatným rozsudkom č. k. 23Sa/106/2017-71 zo dňa 12. februára 2018 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia Generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19. júna 2017 (ďalej len „rozhodnutie žalovanej“), ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 3. apríla 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie žalovanej“), ktorým bola opätovne zamietnutá žiadosť žalobkyne o predčasný starobný dôchodok podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z. z.“) z dôvodu, že suma predčasného starobného dôchodku určená k 10. marcu 2014 nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Krajský súd žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že z administratívneho spisu žalovanej zistil, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/140/2014-32 bolo potvrdené rozhodnutie odporkyne zo

dňa 30. apríla 2014, ktorým podľa § 67 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. bola zamietnutá žiadosť žalobkyne o predčasný starobný dôchodok z dôvodu, že suma predčasného starobného dôchodku určená k 10. marcu 2014 nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. 9So/172/2014 zo dňa 30. novembra 2016 zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 30. apríla 2014 a vec jej vrátil na ďalšie konanie, lebo považoval za dôvodnú námietku žalobkyne ohľadom započítania doby štúdia na dôchodkové poistenie. Poukázal na to, že je potrebné započítať dobu štúdia v rozsahu v akom skutočne trvalo, t.j. je potrebné započítať štúdium, vrátane opakovaných ročníkov. Po zrušení predmetného rozhodnutia žalovaná opätovne rozhodla prvostupňovým rozhodnutím z 3. apríla 2017, ktorým opätovne žalobkyni zamietla žiadosť o predčasný starobný dôchodok z dôvodu, že suma predčasného starobného dôchodku určená k 10. marcu 2014 nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Žalobkyňa proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podala odvolanie, v ktorom opätovne ako v predchádzajúcom konaní namietala, že žalovaná nepoužila správny vymeriavací základ a že jej nepredĺžila rozhodujúce obdobie pre výpočet osobného mzdového bodu pred r. 1984.

3. Správny súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej a po zistení, že je vecne správne, žalobu ako nedôvodnú zamietol. Námietky, ktoré uvádzala žalobkyňa v žalobe vyhodnotil ako právne irelevantné, pretože z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaná, ako aj prvostupňový správny orgán pri posudzovaní rozhodného obdobia postupovali správne. Rozhodujúcim obdobím bolo obdobie rokov 1984-2015 a v tomto období žalobkyňa získala 22 kalendárnych rokov dôchodkového poistenia, preto nebol zákonný dôvod na rozšírenie rokov pred 1. januárom 1984.

4. Správny súd uviedol, že podľa § 67 zák. č. 461/2003 Z. z., nárok na predčasný starobný dôchodok vzniká, ak poistenec získal najmenej 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia a suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého žiadal o jeho priznanie je vyššia ako 1,2 násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. V danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že žalobkyňa splnila dobu poistenia, avšak výška vypočítaného predčasného starobného dôchodku 220,20 eur nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima 237,70 eur, pre jednu plnoletú fyzickú osobu, teda žalobkyňa nespĺnila zákonom stanovenú podmienku pre priznanie predčasného starobného dôchodku a jej žiadosť bola zamietnutá dôvodne.

5. Z vykonaného dokazovania, ako aj z pripojeného administratívneho spisu súd zistil, že žalovaná postupovala v súlade so zákonom a pre výšku dôchodku započítala vymeriavacie základy, ktoré boli súčasťou administratívneho spisu.

6. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 168 SSP tak, že žalovanej nepriznal náhradu trov konania, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

II.

Kasačná sťažnosť

7. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote s poukazom na § 440 ods. 1 písm. g) SSP kasačnú sťažnosť. Uviedla, že rozsudok krajského súdu nebol jej právnomu zástupcovi Mgr. Tiborovi Ivánovi doručený podľa zákona o e-Governmente, hoci elektronickú schránku má aktivovanú, a teda rozhodnutie nie je právoplatné.

8. Žalobkyňa uviedla, že správny súd je povinný dôkladne zdôvodniť odklon od svojho predošlého rozhodnutia v obdobnej veci od ustálenej či publikovanej judikatúry, rozhodnutí vyšších súdov alebo od názorov právnej vedy, najmä ak nimi argumentujú účastníci. Mala za to, že správny súd napadnutý rozsudok riadne neodôvodnil, v tomto smere poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 119/03-30, IV. ÚS 115/03, uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/218/2010 z 23. novembra 2010, 8Sžf/69/2015 z 22. júna 2017).

9. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

10. Napriek slovenskej judikatúre, judikatúre ESLP a napriek výslovnej požiadavke zákonodarcu na presvedčivosť rozhodnutia správneho súdu sa krajský súd nijakým spôsobom nevyrovnal s podstatnými, právne relevantnými argumentmi žalobkyne súvisiacimi s predmetom súdnej ochrany. Gestor Správneho súdneho poriadku v dôvodovej správe jednoznačne uviedol, že „ak súd odmietne argument strany, musí ho v odôvodnení rozhodnutia vyvrátiť alebo aspoň spochybníť. Iba samotné konštatovanie, že argument je irelevantný, bez bližšieho zdôvodnenia, prečo si to súd myslí, je neprípustným a svojvoľným spôsobom vyrovnania sa s argumentom.“ V tomto sa SSP nijak neodlišuje od Civilného sporového poriadku, požiadavka presvedčivosti je zakotvená aj v Správnom súdnom poriadku. Krajský súd však v rozsudku uviedol presne to, čo gestor Správneho súdneho poriadku označil za neprípustný a svojvoľný spôsob vyrovnania sa s argumentom, a to konkrétne odmietol právne relevantné argumenty s tým, že sú irelevantné, pričom na akékoľvek zdôvodnenie tohto odmietnutia rezignoval. Urobil to dokonca tak, že zrejme sám považoval argument žalobkyne o tom, že pri výpočte dôchodku je potrebné použiť alikvotnú časť všeobecného vymeriavacieho základu v rokoch, počas ktorých získala náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok, za relevantný a podstatný, nakoľko ho v odseku 5 odôvodnenia rozsudku uviedol. Krajský súd v odseku 5 odôvodnenia rozsudku nepresne zhrnul argumenty žalobkyne, nakoľko alikvotnú časť priemerného vymeriavacieho základu je nutné použiť pri rokoch, počas ktorých získala náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok, keď v odôvodnení rozsudku je nesprávne uvedené „trvala“.

11. Krajský súd taktiež poukázal na argument žalobkyne ohľadne rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/197/2007 z 29. januára 2009, no ani s touto námietkou sa nijak nevyrovnal, pričom v právnom štáte sa oprávnené očakáva, že ak už krajský súd rozhodne v obdobnej veci inak ako Najvyšší súd Slovenskej republiky, tak tento svoj postup náležite vecne vysvetlí.

12. Vychádzajúc z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva bola žalobkyňa názoru, že krajský súd nezodpovedaním jej právne relevantných a podstatných argumentov a nerešpektovaním § 139 ods. 2 a 3 SSP porušil jej základné ústavné právo na spravodlivý súdny proces zakotvený v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Hoci je pravdou, že toto základné ústavné právo nezahŕňa právo na to, aby sa súd stotožnil s jej argumentáciou. Je však nespochybniteľné, že ako žalobkyňa má právo obrátiť sa na súd, aby sa ten právne relevantným spôsobom vyrovnal s jej podstatnými námietkami, a teda má právo na to, aby jej súd profesionálne právne vysvetlil, prečo sú jej argumenty správne alebo prečo správne nie sú. V rozsudku vôbec nie je náležite vyargumentované, prečo považuje krajský súd jej argumenty za irelevantné.

13. Žalobkyňa uviedla, že v dôvodovej správe k § 2 Civilného sporového poriadku je okrem iného uvedené, že „Východiskovým princípom je princíp právnej istoty, ktorý je v navrhovanej podobe konštantne judikovaný Ústavným súdom SR (ďalej len „ÚS SR“), ako i európskymi súdnymi autoritami. Civilné spory sa prejednávajú a rozhodujú v súlade s ustálenou judikatúrnou líniou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“), ÚS SR, Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), Súdneho dvora EÚ a v prípade, ak sa v konkrétnom konaní súd od tejto línie odkloní, musí obligatórne vysvetliť dôvody, pre ktoré sa odklonil od tejto konštantnej línie v odôvodnení súdneho rozhodnutia. Reflexiou tejto zásady v normatívnom texte je i ustanovenie § 214 odsek 4.“

14. Podľa § 5 ods. 1 SSP konanie pred správnym súdom sa okrem princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok a ktoré sa na konanie pred správnym súdom použijú primerane, riadi aj princípmi uvedenými v odsekoch 2 až 12.

15. Vzhľadom na absenciu vecného a presvedčivého zdôvodnenia nestotožnenia sa s relevantnými

právnymi námietkami žalobkyne v rozsudku, považovala tento za arbitrážny, porušujúci právo na spravodlivý proces.

16. Žalobkyňa ďalej poukázala na to, že krajský súd, ani žalovaná nedali odpovede na jej argumenty, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce. Z odôvodnenia rozsudku, ako aj z napadnutého rozhodnutia žalovanej je totiž zrejmé, že ani krajský súd, ani žalovaná vôbec nereflektovali na jej rozhodujúce právne argumenty, keď neuviedli, či sú jej argumenty správne alebo nie, a ak nie, prečo nie sú správne.

17. Kým v jedenástom odseku odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia žalovanej je rozhodujúce obdobie kalendárny roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na výplatu dôchodku určené ako roky 1984 až 2015, v dvanástom odseku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovanej je ako rozhodujúce obdobie s odvolaním sa rovnako na § 63 ods. 6 zák. č. 461/2003 Z. z. určené ako roky 1984 až 2013. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaná uvádza rôzne roky ako rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu, čím vlastne potvrdzuje jej nesprávny prístup k jeho určovaniu, čo žalobkyňa namietala v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovanej. Ide o zásadný rozpor medzi prvostupňovým rozhodnutím žalovanej a napadnutým rozhodnutím žalovanej.

18. Krajský súd v odseku 10 odôvodnenia rozsudku uviedol, že rozhodujúcim obdobím bolo obdobie rokov 1984 - 2015 z čoho vyplýva, že krajský súd sa priklonil k tomu, čo je uvedené v prvostupňovom rozhodnutí a za rozhodujúce obdobie považuje aj roky 2014 a 2015. Nereflektoval pritom na namietnuté rozdielne určenie rozhodujúceho obdobia prvostupňovým rozhodnutím žalovanej a napadnutím rozhodnutím žalovanej. Krajský súd napriek tomu, že v rozpore s napadnutým rozhodnutím žalovanej za rozhodujúce obdobie považuje aj roky 2014 a 2015, v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaná, ako aj prvostupňový správny orgán pri posudzovaní rozhodného obdobia postupovala správne. Otázkou potom je, ako môže krajský súd tvrdiť, že žalovaná i prvostupňový správny orgán postupovali pri posudzovaní rozhodného obdobia správne, ak žalovaná a prvostupňový správny orgán postupovali pri posudzovaní rozhodného obdobia rozdielne.

19. Žalobkyňa v správnej žalobe tiež poukázala na to, že žalovaná v tridsiatom prvom odseku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uviedla rovnakú sumu životného minima ako je uvedená v dvadsiatom ôsmom odseku odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia žalovanej. Rozdiel je však v tom, že kým v prvostupňovom rozhodnutí je suma životného minima uvedená k 10. marcu 2014, v napadnutom rozhodnutí žalovanej je uvedená k 14. júlu 2016. V napadnutom rozhodnutí žalovanej nie je vôbec vysvetlené, prečo považovala za potrebné uvádzať predmetnú sumu životného minima k inému dňu ako v prvostupňovom rozhodnutí, teda nie je zrejmé, prečo je podľa žalovanej v danom prípade relevantná výška sumy životného minima práve k 14. júlu 2016. Nakoľko o priznanie nároku na predčasný starobný dôchodok žalobkyňa žiadala od 10. marca 2014, možno sa iba domnievať, že v prípade 14. júla 2016 ide o omyl.

20. V dôvodovej správe k vládnemu návrhu zákona, o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov je uvedené, že „Z dôvodu rekonštrukcie Občianskeho súdneho poriadku a jeho nahradenia v časti správneho súdnictva novým Správnym súdnym poriadkom sa navrhuje upraviť dvojinštančné konanie o dôchodkových dávkach a úrazovej rente. Doterajšia právna úprava konania o dôchodkových dávkach a úrazovej rente umožňovala ako riadny opravný prostriedok preskúmať neprávoplatné rozhodnutia v týchto veciach súdom. V rámci rekonštrukcie správneho súdnictva je žiaduce, aby sa konanie o dôchodkových dávkach a úrazovej rente skončilo vydaním konkrétneho právoplatného rozhodnutia Sociálnou poisťovňou. Za týmto účelom sa navrhuje, aby v prvom stupni konania o dôchodkových dávkach a úrazovej rente naďalej rozhodovalo ústredie a v druhom stupni bude rozhodovať generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, tak ako to je v súčasnosti pri iných veciach, v ktorých v prvom stupni rozhoduje ústredie (napr. o náhradách trov konania). Odvolanie sa bude viesť oddelene od rozhodovania ústredia ako prvostupňového orgánu. Nebudú sa na ňom podieľať ani v ňom rozhodovať osoby, ktoré sa zúčastnili konania, ktorým sa vydalo napadnuté

rozhodnutie (§ 181 ods. 2 zákona o sociálnom poistení). Naďalej ostáva zachovaná možnosť preskúmať právoplatné rozhodnutia Sociálnej poisťovne o dôchodkových dávkach a úrazovej rente prostredníctvom súdu na základe podanej správnej žaloby v sociálnych veciach.“

21. Z uvedeného vyplýva, že asi nebolo cieľom zákonodarcu, aby v konaní o dôchodkových dávkach zaviedol dvojinštančné konanie v rámci Sociálnej poisťovne iba preto, aby žalovaná zopakovala argumenty prvostupňového orgánu verejnej správy. Takýto prístup je čistý formalizmus a nie je spôsobilý odbremeniť súdnictvo Slovenskej republiky. Ak totiž odvolateľ nedostane od žalovanej vecne a logicky zdôvodnené odpovede na svoje rozhodujúce právne argumenty, nemožno očakávať, že sa konanie o dôchodkovej dávke v rámci Sociálnej poisťovni skončí a odvolateľ sa nebude snažiť dostať odpovede na svoje dôležité argumenty na príslušnom súde. Žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nesnažila potvrdiť alebo vecnou a presvedčivou argumentáciou vyvrátiť námietky žalobkyne uvedené v odvolaní.

22. Správny súd v rozsudku počítal so sumou 237,70 eura ako 1,2 násobkom sumy životného minima, teda počítal so životným minimom 198,09 eura. Táto suma životného minima bola platná a účinná od 1. júla 2013 do 30. júna 2017. Krajský súd sa teda s jej námietkou ohľadne rozdielnosti dátumov, ku ktorým je v prvostupňovom rozhodnutí žalovanej a v napadnutom rozhodnutí žalovanej uvedené životné minimum, nevyrovnal.

23. K potrebe aplikácie alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu v rokoch, počas ktorých získala žalobkyňa náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok, žalobkyňa uviedla, že spor je v tom, že k čomu je potrebné osobný mzdový bod za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok pripočítať. Ak by náhradná doba trvala celý kalendárny rok, patril by osobný mzdový bod vo výške 0,3.

24. Žalobkyňa konštatovala, že v dôvodovej správe k vládnemu návrhu zákona o sociálnom poistení je okrem iného uvedené, že „Navrhuje sa nový spôsob výpočtu dôchodkových dávok, založený na osobnom mzdovom bode, ktorým bude zabezpečené, že sa dynamika vývoja zárobkov adekvátne premietne do výšky dôchodku. Osobný mzdový bod ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu veľmi dobre vyjadruje mieru zásluhovosti poistenca pri platení poistného do dôchodkového systému v každom kalendárnom roku rozhodujúceho obdobia. Osobný mzdový bod za to obdobie poistenia, v ktorom za poistenca platí poistné štát, resp. Národný úrad práce, má hodnotu v zásade 0,3, v prípade, ak toto obdobie trvalo celý kalendárny rok. Hodnota 0,3 je adekvátna platbám Národného úradu práce, ale vzhľadom na platby štátu je táto hodnota nadsadená/ je výsledkom kompromisných jednaní, ktoré sa s predstaviteľmi Ministerstva financií Slovenskej republiky začali už v roku 1995 a pokračovali až do súčasnosti. Hodnota 0,3 nezodpovedá spôsobu, akým sa zaplatené poistné premieta podľa poistno-matematických prepočtov do konštrukcie dôchodku v prípade výkonu zárobkovej činnosti. (Bližšie podrobnosti a štatistické dáta z minulosti pozri v prílohe C. 10). Za obdobie starostlivosti o dieťa sa navrhuje osobný mzdový bod vo výške 0,5.“ Z § 255 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. a z dôvodovej správy je jednoznačné, že osobný mzdový bod 0,3 má byť odzrkadlením platieb bývalého Národného úradu práce za poistencov. Vychádza sa z toho, že Národný úrad práce platil poistné z vymeriavacieho základu, ktorý predstavoval 30% všeobecného vymeriavacieho základu. Pri celoročných náhradných dobách sa teda vychádza z toho, akoby osoba mala za tieto obdobia osobný vymeriavací základ vo výške 30% všeobecného vymeriavacieho základu.

25. V prípade žalobkyne sa v súvislosti s rokom 1990 určí a žalovaná ho aj tak určila osobný mzdový bod za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok takto: $0,3 / 365 \times 28 = 0,0009 \times 28 = 0,0252$. Žalovaná určila osobný mzdový bod za zvyšnú dobu 337 dní tak, že osobný vymeriavací základ vydělila všeobecným vymeriavacím základom, t.j. $28677 / 39336$ s výsledkom 0,7291. K tomuto výsledku pripočítala osobný mzdový bod za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok, t.j. $0,7291 + 0,0252 = 0,7543$. Tento postup je však podľa žalobkyne nesprávny, pretože všeobecný vymeriavací základ je podľa § 11 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. 12-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej štatistickým úradom za príslušný kalendárny rok. Nemožno osobný mzdový bod za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok pripočítať k osobnému mzdovému bodu ako

podielu osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu, pretože všeobecný vymeriavací základ predstavuje 12-násobok priemernej mesačnej mzdy, teda pokrýva celý rok, teda aj krátku náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok, v danom prípade 28 dní. Týchto 28 dní však už bolo vzatých do úvahy pri výpočte osobného mzdového bodu za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok, pričom pri výpočte osobného mzdového bodu za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok sa vychádza z osobného mzdového bodu za náhradnú dobu, ktorá trvala celý rok 0,3, teda osobný vymeriavací základ predstavuje 30 všeobecného vymeriavacieho základu. To znamená, že osobný mzdový bod za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok v hodnote 0,0252 znamená, akoby žalobkyňa počas predmetných 28 dní „zarábala“ 30% priemernej mzdy v hospodárstve SR. Ak sa pri výpočte osobného mzdového bodu za náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok už z pomernej, resp. alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu vychádzalo, túto časť všeobecného vymeriavacieho základu - v danom prípade všeobecný vymeriavací základ pripadajúci na 28 dní už nemožno použiť pri výpočte osobného mzdového bodu za zvyšnú dobu.

26. Osobný mzdový bod za zvyšnú dobu má v tomto prípade počítať ako podiel osobného vymeriavacieho základu a alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu. V prípade žalobkyne mal byť teda v súvislosti s rokom 1990 výpočet nasledovný: $28.677 / (39.336 / 365 \times 337) = 28.677 / 36.318 = 0,7897$, osobný mzdový bod za rok 1990 = $0,7897 + 0,0252 = 0,8149$, čo je viac ako žalovanou určený osobný mzdový bod 0,7543.

27. Žalobkyňa ďalej poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/197/2007 zo dňa 29. januára 2009, podľa ktorého: „Uvedený právny názor krajského súdu však odvolací súd nepovažuje za správny. Za rozhodujúce 10-ročné obdobie na určenie dôchodkovej dávky navrhovateľa považovala odporkyňa obdobie rokov 2002, 2001, 2000, 1999, 1998, 1997, 1996, 1995, kedy boli splnené podmienky na určenie osobných mzdových bodov. Roky 1994 a 1990 však bolo možné do rozhodujúceho obdobia zahrnúť, lebo aj za tieto roky bolo možné určiť osobné mzdové body, ak sa navrhovateľ zúčastnil študijného pobytu a čerpal pracovné voľno v čase od 16. apríla 1990 do 31. júla 1994. Na obdobie rokov 1993, 1992 a 1991 sa vzťahuje ustanovenie § 255 ods. 3 prvá veta zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého osobný mzdový bod vo výške 0,3 patrí za náhradnú dobu a dobu štúdia, (ktoré sa hodnotia ako doba zamestnania) ak boli získané pred 1. januárom 2004 a trvali celý kalendárny rok. V období uvedených rokov však navrhovateľ takúto dobu poistenia nezískal. Rozhodujúce obdobie bolo preto potrebné predĺžiť pred rok 1994, a aj pred rok 1990 a tak navrhovateľ dosiahol desať kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body bez zohľadnenia obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 255 ods. 3 prvá veta zákona o sociálnom poistení v rozhodujúcom období rokov 2002, 2001, 2000, 1999, 1998, 1997, 1996 a 1995, 1994 a 1990. V rokoch 1990 a 1994 však bolo povinnosťou odporkyne určiť navrhovateľovi osobný mzdový bod podľa § 255 ods. 3 veta tretia, druhá zákona o sociálnom poistení, lebo náhradné doby zamestnania (štúdia) trvali u navrhovateľa len časť kalendárneho roka. Osobný mzdový bod za roky 1990 a 1994 bolo preto potrebné určiť ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb. Pomerná časť osobného mzdového bodu je potom podiel osobného mzdového bodu patriaceho za tieto doby, ktoré trvali celý kalendárny rok a počtu dní kalendárneho roka, v ktorom sa tieto doby získali. Pomernú časť osobného mzdového bodu potom bolo potrebné zaokrúhliť na štyri desiatinné miesta nahor. Osobný mzdový bod za roky 1994 a 1990 bolo preto potrebné počítať ako podiel osobného vymeriavacieho základu alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu.“ Výpočet osobného mzdového bodu za roky, počas ktorých netrvala náhradná doba celý rok, je v prípade žalobkyne zo strany žalovanej v rozpore s predmetným rozhodnutím.

28. Žalobkyňa nesúhlasila so správnym súdom - že správny orgán postupoval v súlade so zákonom a pre výšku dôchodku započítal vymeriavacie základy, ktoré boli súčasťou administratívneho spisu, nezistil žiadne pochybenia v preskúmanom rozhodnutí, ako aj postupe a správneho orgánu - k čomu sa osobný mzdový bod za rok, počas ktorého netrvala náhradná doba celý rok pripočítava. Teda spor nie je v tom, že sa osobný mzdový bod za rok, počas ktorého netrvala náhradná doba celý rok pripočítava, ale v tom, že k čomu sa pripočítava. V zákone nie je zmienka o tom, že by sa mal pripočítavať k všeobecnému osobnému mzdovému bodu.

29. Pripočítavanie osobného mzdového bodu za rok, počas ktorého netrvala náhradná doba celý rok k všeobecnému osobnému mzdovému bodu je nelogické. Všeobecný osobný mzdový bod je určený pre tie kalendárne roky, ktoré neobsahujú náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok. Je totiž podielom všeobecného vymeriavacieho základu a osobného vymeriavacieho základu. Ak v danom kalendárnom roku mal dotýčny aj náhradnú dobu podľa § 255 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z., ktorá netrvala celý kalendárny rok, je nemysliteľné, aby sa osobný mzdový bod za rok, počas ktorého netrvala náhradná doba celý rok pripočítala k všeobecnému osobnému mzdovému bodu. Všeobecný osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. je totiž podielom všeobecného vymeriavacieho základu a osobného vymeriavacieho základu, pričom všeobecný vymeriavací základ predstavuje 12-násobok priemernej mesačnej mzdy v SR, teda pokrýva všetkých 12 mesiacov v roku. Ak však dotýčnemu plynula napr. v roku 1995 v novembri a decembri náhradná doba (bol evidovaný nezamestnaný počas 61 dní), nemožno počítat' so všeobecným osobným mzdovým bodom, ktorý vychádza z podielu všeobecného vymeriavacieho základu a osobného vymeriavacieho základu, pretože všeobecný vymeriavací základ pokrýva aj november a december, za ktorý sa však v danom prípade počíta osobný mzdový bod za rok, počas ktorého netrvala náhradná doba celý rok v zmysle § 255 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z.

30. V rozsudku Najvyššieho súdu SR č. 7So/197/2007 zo dňa 29. januára 2009 je uvedené, že „V období od 16. apríla 1990 do 31. júla 1994 sa zúčastnil študijného pobytu a mal neplatené voľno, počas ktorého ani zamestnávateľ ani on poisťné odpočívajúci neplatili. Osobný mzdový bod za roky 1994 a 1990 bolo preto potrebné počítat' ako podiel osobného vymeriavacieho základu alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu. Uvedeným spôsobom však odpočívajúca pri výpočte výšky starobného dôchodku navrhovateľa nepostupovala, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie o výške jeho starobného dôchodku.“ Z § 255 ods. 1 a 3 zák. č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že je nepodstatné, že v danom prípade išlo v období rokov 1990 až 1994 o štúdium a nie o náhradnú dobu, ktoré získala žalobkyňa. Štúdium a náhradná doba, ktoré sa hodnotia ako doba zamestnania získaná podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 majú ten istý dôsledok, čo sa týka určenia osobného mzdového bodu za dobu počas ich trvania. Ak sa teda podľa predmetného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR pri výpočte starobného dôchodku mali určiť osobné mzdové body navrhovateľovi za roky 1990 a 1994 ako podiel alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu a osobného vymeriavacieho základu, nie je jasné, prečo nie je pre žalovanú samozrejmé, že sa tak má robiť aj v prípade žalobkyne, ak ide o roky, počas ktorých získala náhradnú dobu, ktorá netrvala celý rok.

31. Napriek tomu, že krajský súd aj žalovaná uviedli, že žalobkyňa namietala rozpor s predmetným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, na túto zásadnú pripomienku nereagovali. Žalobkyňa v tejto súvislosti poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/218/2010 z 23. novembra 2010 je okrem iného, že „právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP.“

32. Žalobkyňa ďalej poukázala na predĺženie rozhodujúceho obdobia pred 1. január 1984 a logický výklad pojmu „obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok“ v § 63 ods. 6 zák. č. 461/2003 Z. z.

33. Uviedla, že v dôvodovej správe k vládnemu návrhu zákona o sociálnom poistení je okrem iného uvedené, že „Zachováva sa nový spôsob výpočtu dôchodkových dávok, obsiahnutý v platnom zákone č. 413/2002 Z. z. založený na osobnom mzdovom bode, ktorým bude zabezpečené, že sa dynamika vývoja zárobkov adekvátne premietne do výšky dôchodku. Osobný mzdový bod ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu veľmi dobre vyjadruje mieru zásluhovosti poistenca pri platení poisťného do dôchodkového systému v každom kalendárnom roku rozhodujúceho obdobia. Priemerný osobný mzdový bod dosiahnutý v rozhodujúcom období veľmi dobre vyjadruje priemernú mieru zásluhovosti poistenca na poisťnom zaplatenom v rozhodujúcom období. Redukčná schéma je výsledkom experimentálnych prepočtov na reálnych dátach získaných o novopriznaných starobných dôchodkoch zo Sociálnej poisťovne za obdobie rokov 1999 - 2000.

Redukčná schéma je tiež výsledkom snahy pre čo najširší okruh poistencov premietnuť ich zásluhovosť pri platení poistného vo výške ich dôchodkov. Prvá hraničná hodnota 1,25 v redukčnej schéme je určená tak, aby zabezpečila plnenie minimálnych medzinárodných noriem. Navrhuje sa, aby sa v období rokov 2004 až 2011 postupne zohľadňovala výška vymeriavacieho základu, z ktorého sa platí poistné na dôchodkové poistenie vo výške priemerného osobného mzdového bodu tak, aby v cieľovom roku 2011 jeho hodnota na určenie výšky dôchodkovej dávky dosiahla výšku 3. V porovnaní s platným zákonom č. 413/2002 Z. z. sa navrhuje zmena v tom, že rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu budú vždy kalendárne roky pred rokom, v ktorom poistenec splnil podmienky nároku na dôchodkovú dávku. V prvom roku účinnosti zákona rozhodujúcim obdobím budú kalendárne roky 1994 až 2003, t.j. rozhodujúce obdobie v prvom roku účinnosti zákona bude desať rokov, pričom v každom ďalšom roku účinnosti zákona sa toto rozhodujúce obdobie bude postupne predlžovať až na celoživotnú kariéru poistenca.“

34. Žalobkyňa tiež poukázala na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 1. júla 2008 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/26/2012 z 18. decembra 2013.

35. Podľa § 63 ods. 6 druhej vety zák. č. 461/2003 Z. z. z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety, alebo obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok. Z osobného listu dôchodkového poistenia - prílohy prvostupňového rozhodnutia žalovanej je zrejmé, že žalovaná z rozhodujúceho obdobia vylúčila kalendárne roky 1993, 2005, 2008 až 2013. Ak žalovaná tvrdí, že kalendárny rok z rozhodujúceho obdobia na výpočet priemerného osobného mzdového bodu možno vylúčiť vtedy, ak skutočnosti toto vylúčenie odôvodňujúce trvali po celý kalendárny rok, tak potom je nevyhnutné poznamenať striktné pridržiavanie sa jazykového výkladu, že zákon neumožňuje vylúčiť z rozhodujúceho obdobia ani kalendárny rok, za ktorý osobný mzdový bod určiť možné nie je, ak nejde o obdobie dôchodkového poistenia. Preto uvedený argument považovala žalobkyňa za nepresvedčivý. Je zrejmé, že podľa zákona neexistuje obdobie dôchodkového poistenia trvajúce celý kalendárny rok, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod. Je pojmovo vylúčené, aby za obdobie dôchodkového poistenia trvajúce celý kalendárny rok nebol určiteľný osobný mzdový bod.

36. Podľa § 26 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. prvých 52 týždňov trvania dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca je obdobím dôchodkového poistenia, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod - povinné dôchodkové poistenie sa prerušuje dňom nasledujúcim po uplynutí 52 týždňov. Nakoľko 52 týždňov je 364 dní, tak v žiadnom prípade nemôže dôjsť k takej situácii, že by v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca vzniklo obdobie dôchodkového poistenia trvajúce celý kalendárny rok, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod, a to ani vtedy, ak by zamestnanec bol dočasne pracovne neschopný od 01. januára príslušného roka.

37. Žalobkyňa uviedla, že v zmysle citovanej judikatúry je nevyhnutné aplikovať logický výklad.

38. Z dôvodovej správy k § 63 ods. 6 zák. č. 461/2003 Z. z. je evidentné, že autor novely zákona mal v prípade časových úsekov, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod, a ktoré sa z toho dôvodu z rozhodujúceho obdobia vylučujú, na mysli kalendárne roky a nie obdobie dôchodkového poistenia. Tento výklad je nevyhnutný, pretože ak by sa striktné držalo doslovného znenia § 63 ods. 6 druhej vety zák. č. 461/2003 Z. z., nikdy by v praxi nedošlo k predĺženiu rozhodujúceho obdobia pred 1. január 1984 a celý ods. 7 tohto ustanovenia zákona by stratil zmysel.

39. Vylúčením kalendárnych rokov 1993, 2005, 2008 až 2013 použila žalovaná logický výklad. Ak by nebola použila logický výklad a pod pojmom „obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod“ by nerozumela „kalendárne roky, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod“, nemohla by roky 1993, 2005, 2008 až 2013 z rozhodujúceho obdobia vylúčiť. V novej dôvodovej správe je však uvedené aj to, že pri výpočte POMB sa súčet osobných mzdových bodov bude deliť len tým počtom kalendárnych rokov rozhodujúceho obdobia, za ktoré je možné určiť osobné mzdové body.

A teda podľa názoru žalobkyne rozhodujúce obdobie je podmnožinou obdobia dôchodkového poistenia, ktorá nemôže obsahovať obdobie, ktoré nie je obdobím dôchodkového poistenia.

40. Žalobkyňa nežiada vylúčenie kalendárneho roka, za ktorý je možné určiť osobný mzdový bod, z rozhodujúceho obdobia. Ale v žiadnom prípade nesúhlasila s tým, že celý kalendárny rok 2006 a 2007 patrí v jej prípade do rozhodujúceho obdobia. V roku 2006 bola dôchodkovo poistená iba 8 dní, v roku 2007 iba 92 dní. Ak by sa pripustila správnosť postupu žalovanej v tom smere, že bol určený osobný mzdový bod za rok 2006 a 2007 bez určenia alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu, tak by potom mohlo dôjsť v praxi aj k takej situácii, že ak osoba bola dôchodkovo poistená od roku 1984 počas 22 kalendárnych rokov vždy iba jeden deň v tom - ktorom kalendárnom roku, tak by sa rozhodujúce obdobie pred 1. január 1984 nepredĺžilo, nakoľko od 1. januára 1984 by bolo v rozhodujúcom období 22 kalendárnych rokov, za ktoré je možné určiť osobný mzdový bod. Takýto postup by bol však absurdný, nakoľko by pri určovaní osobného mzdového bodu išlo o pomer jednoduchového zárobku k celoročnému priemernému zárobku, postup ktorý by bol v rozpore s cieľom a účelom zákona.

41. V pôvodnej dôvodovej správe sa uvádza, že osobný mzdový bod ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu veľmi dobre vyjadruje mieru zásluhovosti poistenca pri platení poistného do dôchodkového systému v každom kalendárnom roku rozhodujúceho obdobia. POMB dosiahnutý v rozhodujúcom období veľmi dobre vyjadruje priemernú mieru zásluhovosti poistenca na poistnom zaplatenom v rozhodujúcom období. Priemerná hodnota osobného mzdového bodu lepšie odráža zásluhovosť poistenca v rozhodujúcom období ako priemerný mesačný zárobok. Priamoúmerné zohľadnenie dĺžky obdobia poistenia v novej konštrukcii lepšie zohľadňuje zásluhovosť poistenca za celé obdobie poistenia, spôsob výpočtu starobného dôchodku v cieľovom stave, t.j. v čase, kedy dĺžka rozhodujúceho obdobia pokryje celú kariéru poistencov. Jedným z najdôležitejších cieľov novej konštrukcie dôchodku je poskytovať poistencom, ktorí dosiahli osobný mzdový bod za celé obdobie dôchodkového poistenia pri prvom vymeraní dôchodok vo výške 50% z priemernej mzdy v hospodárstve v roku, ktorý o jeden rok predchádza rok priznania dôchodku. Je jednoznačné, že k tomu, aby POMB dobre vyjadril priemernú mieru zásluhovosti poistenca, je potrebné vychádzať z toho, že rozhodujúce obdobie nemôže zahŕňať také obdobie, ktoré nie je ODP.

42. Ak je v rozhodujúcom období kalendárny rok, počas ktorého bola osoba dôchodkovo poistená iba v časti tohto kalendárneho roka, tak pri výpočte osobného mzdového bodu je potrebné vychádzať z alikvotnej časti všeobecného vymeriavacieho základu a ak v rozhodujúcom období nie je 22 rokov obdobia dôchodkového poistenia, rozhodujúce obdobie je nutné pred 1. január 1984 predĺžiť.

43. Zákon výslovne neustanovuje, že v rozhodujúcom období musí byť aj 22 rokov obdobia dôchodkového poistenia. Uvedené je však zrejme z cieľa a účelu zákona. Inak by sa nedosiahlo dobré vyjadrenie zásluhovosti poistenca, ktorý bol by „trestaný“ za nezamestnanosť po 1. januári 2004 aj vtedy, ak pred 1. januárom 1984 pracoval. Zákonodarca však vyjadril zámer porovnávať osobný mzdový bod za 22 rokov, ak je to možné.

44. V odôvodnení Národnou radou Slovenskej republiky schváleného návrhu na doplnenie vládneho návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku a zák. č. 461/2003 Z. z. je uvedené, že „V záujme objektívneho zhodnotenia obdobia prispievania do systému dôchodkového poistenia vo vzťahu k určeniu sumy dôchodkovej dávky sa navrhuje predĺženie rozhodujúceho obdobia na zistenie priemerného osobného mzdového bodu na obdobie kalendárnych rokov od 1. januára 1984 a úpravu rozhodujúceho obdobia na určenie sumy dôchodkovej dávky, ak poistencovi nie je možné určiť osobné mzdové body za celé rozhodujúce obdobie.“ Pričom podľa § 96 ods. 1 zák. č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky písomné odôvodnenie schválených zmien a doplnkov sa považuje za súčasť návrhu zákona a použije sa pri výklade a uplatňovaní zákona. Vychádzajúc z uvedeného je aplikácia odôvodnenia predmetného doplnujúceho návrhu pri výklade a uplatňovaní § 63 ods. 6 a 7 zák. č. 461/2003 Z. z. povinná, pričom z predmetného odôvodnenia je zrejme, že zákonodarca pod rozhodujúcim obdobím rozumie obdobie

prispievania do systému dôchodkového poistenia, a nie aj tie časti kalendárnych rokov, keď osoba do systému dôchodkového poistenia neprispievala, pričom rozhodujúce obdobie sa predlžuje, ak nie je možné určiť osobný mzdový bod za celé rozhodujúce obdobie a nie za každý kalendárny rok rozhodujúceho obdobia.

45. Nakoľko zákonodarca v § 11 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. vychádza z rozhodujúceho obdobia uvedeného v § 63, nie iba v prvej vete § 63, je posledným kalendárnym rokom rozhodujúceho obdobia, v ktorom sa všeobecný vymeriavací základ rovná všeobecnému vymeriavaciemu základu za predposledný kalendárny rok rozhodujúceho obdobia, kalendárny rok 2007, a nie kalendárny rok 2013, nakoľko podľa druhej vety § 63 zák. č. 461/2003 Z. z. sa z rozhodujúceho obdobia roky 2008 až 2013 vylučujú. Žalovaná mala teda podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 63 zák. č. 461/2003 Z. z. pri určení osobného mzdového bodu za rok 2007 použiť vymeriavací základ rovnajúci sa všeobecnému vymeriavaciemu základu za rok 2006.

46. Žalobkyňa poukázala ďalej na to, že v rozsudku absentuje dostatočne argumentačne zrozumiteľný výklad právneho posúdenia skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení, a preto ho možno v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžf/73/2014 z 23. júna 2016 považovať za arbitrárny.

47. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobkyňa navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej a vec jej vráti na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti

48. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti poukázala na to, že dôvody, ktoré uvádza žalobkyňa v kasačnej sťažnosti nie sú opodstatnené. Krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť a nesprávnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým rozhodnutím.

49. Nakoľko žalobkyňa v kasačnej sťažnosti uviedla totožné námietky ako v správnej žalobe, žalovaná zotrvala na obsahu svojho podrobného písomného vyjadrenia zo dňa 15. novembra 2017 s tým, že skutkových a právnych dôvodov v ňom uvedených sa naďalej v celom rozsahu pridrižiava.

50. Uviedla tiež, že rozhodujúce obdobie sa žalobkyňi určilo v súlade s § 63 ods. 6 zák. č. 461/2003 Z. z. ako kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na výplatu dôchodku. Žalobkyňa v rozhodujúcom období 1984-1992, 1994-2004 a 2006-2007 získala 22 kalendárnych rokov dôchodkového poistenia, preto nebol zákonný dôvod na rozšírenie rokov pred 1. január 1984.

51. Vzhľadom na to, že o nároku na predčasný starobný dôchodok žalobkyne bolo rozhodnuté správne a v súlade s platnými právnymi predpismi o sociálnom poistení, žalovaná navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

52. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) SSP) napadnutý rozsudok krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne bola podaná dôvodne a preto je ju potrebné napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

53. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

54. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

55. Podľa § 105 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) súd doručuje písomnosť na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu; tým nie je dotknutá povinnosť súdu doručovať písomnosť do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu.

56. Podľa § 105 ods. 2 C.s.p., ak nemožno doručiť písomnosť podľa odseku 1 a ak nejde o doručenie písomnosti do vlastných rúk, súd na žiadosť strany doručí písomnosť na elektronicкую adresu. Písomnosť súdu sa považuje za doručeníu po troch dňoch od jej odoslania, aj keď ju adresát neprečítal.

57. Podľa § 105 ods. 3 C.s.p., ak nemožno doručiť písomnosť podľa odsekov 1 a 2, súd doručuje prostredníctvom doručujúceho orgánu.

58. Podľa § 139 ods. 2 SSP v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

59. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy. Ak súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 139 ods. 2 SSP, dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie nie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 6/03 zo dňa 13. marca 2003).

60. Kasačný súd v súvislosti s problematikou odôvodnenia súdneho rozhodnutia zároveň poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 825/2016 zo dňa 28. februára 2017, v ktorom ústavný súd konštatoval, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, čo jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

61. Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, IV.US115/03).

62. Nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia je porušením práva účastníka na spravodlivé súdne konanie, lebo sa mu tým odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných opravných prostriedkov a teda možnosť riadne konať pred súdom. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

63. Po preskúmaní obsahu spisu a rozhodnutia krajského súdu musí kasačný súd konštatovať, že námietky žalobkyne týkajúce sa nedostatočného odôvodnenia rozsudku a to najmä vo vzťahu k postupu pri výpočte sumy predčasného starobného dôchodku, sú dôvodné. Ak mal krajský súd za to, že žalovaná postupovala v súlade so zákonom a pre výšku dôchodku započítala vymeriavacie základy, ktoré boli súčasťou administratívneho spisu, tak ako to v odôvodnení uviedol, mal sa s námietkami žalobkyne v rozhodnutí náležite zaoberať.

64. Rozhodnutie krajského súdu, ktoré nedá odpovede na relevantné otázky nastolené žalobkyňou v žalobe a obmedzí sa na zhrnutie skutkového stavu, citáciu právnych predpisov a ich abstraktné posúdenie, je nutné považovať za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, nedávajúci dostatočné záruky preto, že nebolo vydané spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

65. Kasačný súd sa ďalšími námietkami žalobkyne a tvrdeniami žalovanej vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti nezaoberal s poukazom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu.

66. Kasačný súd vzhľadom na uvedené rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SPP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní krajský súd bude postupovať v naznačenom smere - opätovne preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

67. Na záver k tvrdeniam žalobkyne, že rozsudok krajského súdu nebol jej právnomu zástupcovi doručený podľa zákona o e-Governmente, hoci elektronickú schránku má aktivovanú, a teda rozhodnutie nie je právoplatné, kasačný súd poukazuje na § 105 ods. 1, 2 a 3 C.s.p., keď z tohto ustanovenia ani zo žiadneho iného ustanovenia C.s.p. nevyplýva, že nedodržanie tohto postupu, t.j. nedoručenie rozsudku do elektronickej schránky, zakladá procesnú vadu. Potrebné je vychádzať z materiálneho prístupu k doručovaniu, pre ktoré je podstatné, že sa adresát mohol s doručenou písomnosťou oboznámiť a bolo zachované právo na spravodlivý proces. Podľa judikátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23Cdo/2425/2011 účinky riadneho doručenia písomnosti súdom nastávajú aj v prípade, kedy je písomnosť doručovaná prostredníctvom prevádzkovateľa poštových služieb a adresát túto písomnosť prevezme aj keď má písomnosť byť doručovaná do dátovej schránky adresáta. V posudzovanej veci je nesporné, že písomnosť bola doručená právnomu zástupcovi žalobkyne prostredníctvom Slovenskej pošty. Vzhľadom na to, že § 105 C.s.p. nevylučuje doručenie písomností aj prostredníctvom doručujúceho orgánu, v danom prípade pošty, skutočnosť, že rozsudok nebol doručený právnomu zástupcovi žalobkyne do elektronickej schránky, nezakladá procesnú vadu, pre ktorú by bolo potrebné predmetné rozhodnutie zrušiť, resp. v dôsledku ktorej by predmetné rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť.

68. V novom rozhodnutí správny súd rozhodne znovu aj o náhrade trov konania, vrátane trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SPP).

69. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.